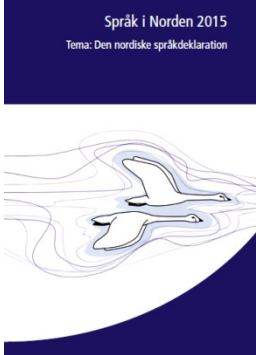

Sprog i Norden

Titel:	Grønlandsk, samiske språk og den nordiske språkdeklarationen	
Forfatter:	Trond Trosterud	
Kilde:	Sprog i Norden, 2015, s. 131-140	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive	

© Forfatterne og Netværket for sprognævnene i Norden

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Grønlandsk, samiske språk og den nordiske språkdeklarasjonen

Trond Trosterud

Artikkelen drøftar korleis det er mogleg å få ein fungerande språkleg infrastruktur for grønlandsk og samiske språk med hjelp av den nordiske språkdeklarasjonen. Eit sentralt poeng for artikkelen er at vi treng å sikre at tiltaka faktisk gjev resultat det er mogleg å bruke i praksis og ikkje berre blir verande på symbolnivå.

Innleiing

Den nordiske språkdeklarasjonen vart vedteken av Nordisk råd i 2006 og inneheld ein nordisk språkpolitikk for dei språka som blir snakka i Norden ¹.

Neste avsnitt presenterer kva den nordiske språkdeklarasjonen seier om dei samfunnsberande språka i Norden. Dei neste avsnitta vurderer den språkpolitikken deklarasjonen set opp, og om politikken i deklarasjonen er gjennomført. Til slutt kjem ein konklusjon.

Den nordiske språkdeklarasjonen

Den nordiske språkdeklarasjonen set opp fem sentrale mål som bør bli oppfylt. Det første av dei er følgjande:

”En nordisk språkpolitikk bør (...) sikte mot at alle nordboere kan lese og skrive det eller de språk som fungerer som samfunnsbærende i området hvor de bor [Språkdeklarasjonen s. 62].”

Dei samfunnsberande språka i Norden er i følge deklarasjonen dansk, finsk, færøysk, grønlandsk, islandsk, norsk, samisk (i ulike variantar) og svensk.

Dette er kloke mål. Ikkje berre skal samar og grønlendingar lese og skrive høvesvis samisk og grønlandsk, men nordbuarar i samiske og grønlandske område skal også gjere det. Språkdeklarasjonen tar her opp i seg det beste frå den finske språkpolitikken. Som finlandssvenskane skal også danskar på Grønland og skandinavar i Sameland kunne vere ein del av samfunnet dei bur i. Men som i Finland trengst det gode og målretta tiltak for å nå måla.

1 Den nordiske språkdeklarasjonen er tilgjengeleg på sidene til dei ulike språkråda, t.d. på http://www.sprakradet.no/Tema/Spraklege_rettar/Nordisk-spraakdeklarasjon/

I tillegg til dette målet presenterer den nordiske språkdeklarasjonen fire ulike tiltak for å oppnå målet.

«For å oppnå målene bør

1. Nordens samfunnsbærende språk være godt synlige i det offentlige liv, for eksempel på tv og film
2. tilgjengeligheten til bøker på Nordens samfunnsbærende språk oppmuntres
3. internordiske ordbøker i papirformat og elektronisk format utarbeides
4. maskinoversettelsesprogrammer for Nordens samfunnsbærende språk og programmer for flerspråklig søking i nordiske databaser utvikles»

La oss sjå nærare på dei tiltaka språkdeklarasjonen set opp. Er føresetnadene i deklarasjonen oppfylt? Med andre ord: Er dei samfunnsberande språka synlege på TV og i bøker? Finst det internordiske ordbøker og maskinteknologi/informasjonsøk? Vi skal også sjå nærare på verkemidla: Er det desse verkemidla som skal til for å nå målet, eller burde språkplanleggarane ha gjort noko anna? Det viktigaste spørsmålet er: Har vi nådd det målet språkdeklarasjonen sette opp? Kan alle nordbuarane lese og skrive det eller dei språka som fungerer som samfunnsberande i det området der dei bur?

Er føresetnadene i deklarasjonen oppfylt?

Den bokstavleg talt mest synlege arenaen for språk er TV. I eit globalt perspektiv er det faktisk berre tre urfolksspråk som har eigne TV-redaksjonar: samisk, grønlandsk og maori. Grønlandsk har *Kalaallit Nunaata Radioa (KNR)*. Om KNR kan dansk Wikipedia fortelje at

«Tv-kanalen leverer materiale primært på dansk. En gruppe programmer, især nyhedsprogrammer, er på grønlandsk. Radiokanalen har et noget mere grønlandsksproget indhold.»

Dei samiske språka har eigne avdelingar av nasjonalkringkastarane i tre land: NRK/SR/YLE Sápmi. Dei sender både sær- og samsendingar. I Noreg er det radiosending 5 timar per dag på samisk, TV-nytt 15 minutt per dag og Samisk barne-TV og ein del andre magasinprogram for TV. Ingen av dei har med andre ord fulle sendingar. Dette er eit opplagt ressurs spørsmål. Her skal vi heller sjå på kva språkpolitikk kringkastarane praktiserer med dei ressursane dei har til rådvelde.

Flaggskipet for både KNR og dei samiske TV-kanalane er dei daglege nyhendesendingane. Som nyhendesendingar i to- og flerspråklege samfunn må TV-kanalane handsame ein situasjon der somme sjåarar er flerspråklege, mens andre ikkje er det. Dette løyser dei med å tekste grønlandsk og samisk tale

til nasjonalspråket i dei ulike landa. Når sendingane inneheld grønlandsk og samisk tale, er løysinga ikkje like opplagt. I utgangspunktet er det tre måtar å handsame majoritetsspråk i minoritetsspråklege program på (her med norsk og nordsamisk som døme):

1. Norsk tale blir teksta på norsk (dvs. at heile sendinga har norsk tekst).
2. Norsk tale blir dubba til nordsamisk og dubbinga blir teksta på norsk.
3. Norsk tale blir teksta på nordsamisk (og nordsamisk på norsk).

Dei grønlandske sendingane vel som regel alternativ (1), det vil seie at heile nyhendesendinga blir teksta på dansk. Grønlandske nyhendeprogram (*Qanoroq*) blir teksta berre på dansk, og dansk og engelsk tale blir dubba til grønlandsk. For nyhendeprogram har samiske *Ođđasat* den same politikken. For andre programsjangrar er det meir symmetrisk teksting (3) både for grønlandske og nordsamiske TV-program.

Manglande samisk og grønlandsk teksting av TV-nyhende er ein språkpolitisk skandale. TV-teksting er ein svært viktig språkarena, det er ein av dei viktigaste kjeldene til lesetrening for nye generasjonar av lesarar, og når nordsamisk og grønlandsk ikkje er synleg på ein så viktig arena som dei daglege nyhendesendingane, fører det til ei svakare skriftlegheit. Særleg alvorleg er det for dei samiske språka, som i større grad enn grønlandsk er omgjevne av norsk. Teknisk sett er det ikkje vanskeleg å få til ei symmetrisk teksting av nyhendeprogram. Både SR Uutiset (nyhende på samisk? i svensk TV) og YLE TV-nytt (nyhende på svensk i finsk TV) viser korleis det skal gjerast.

Dei nasjonale kringkastarane satsar meir og meir på å publisere nyhendesakene sine på nett. Her har det grønlandske KNR parallelle sider (kvar sak på to språk) i pakt med tradisjonen for grønlandske aviser. På NRK Sápmi er derimot brorparten på norsk, og ofte er ei lenkje til eit samisk radioinnslag kombinert med ein norskspråkleg artikkel om den same saka.

For minoritetsspråkskringkastarane sviktar med andre ord språkpolitikken på oppløpssida. I eit globalt perspektiv kan vi sjå det positive i at ingen andre urfolksspråk har TV-kanalar der språket står så sterkt som for samisk og grønlandsk. Dei kunne likevel i langt større grad, og særleg for samisk, ha gjeve sterkare bidrag til å oppfylle måla i den nordiske språkdeklarasjonen

Bøker på grønlandsk og nordsamisk

Tabell 1 viser eit oversyn over bøker på nordsamisk og grønlandsk i den norske bibliotekdatabasen Bibsys for tida før og etter ny rettskriving.

	1800 - 197X	197X -2014	Utvikling
Grønlandsk	90	160	Dobling
Nordsamisk	1170	10297	Tidobling

Tabell 1: Titlar i Bibsys før og etter ny rettskriving i 1973 (grønlandsk) og i 1979 (nordsamisk)

Bibsys er ikkje like flink til å registrere grønlandske bøker som den er til å registrere nordsamiske, så skilnaden dei to språka imellom er misvisande. Men for periodeinndelinga frå rettskriving til rettskriving er nok tala representative. Det dei fortel, er at den nye rettskrivinga og ein ny språkpolitikk for nordsamisk sist i 1970-åra markerer eit markant skilje til ein drastisk auke i bokproduksjonen, mens den tilsvarande utviklinga med overgang til heimestyre ikkje hadde den same effekten på Grønland. Relativt sett er framgangen altså sterkare for samiske språk.

Ein stor del av teksttilfanget på både samisk og grønlandsk er omsett frå høvesvis norsk og dansk. På Grønland er det ei reell tospråkleg offentlegheit der avisene kjem ut på to språk (omsett frå dansk til grønlandsk), og der heimesidene til Naalakkersuisut, den grønlandske regjeringa, er parallelt tospråklege. Kombinert med relativt lite grønlandsk skjønnlitteratur er det sannsynleg at brorparten av grønlandsk tekst er omsett frå dansk.

For nordsamisk er situasjonen annleis. I det samiske korpuset ved Universitetet i Tromsø (<http://gtweb.uit.no/korp/>) er det 22 millionar ord med nordsamisk tekst. Litt over halvparten av dette er avistekst skrive på samisk, og resten er tekst omsett frå norsk eller finsk. Samanlikna med grønlandsk har nordsamisk ein større originallitteratur, men også her er ein stor del av dei publiserte bøkene sakprosa omsett frå andre språk. Om det er dei riktige tekstane som blir omsett, er mindre sikkert. Eit døme som illustrerer problema knytte til å velje gode tekstar, er studentavisa *Utropia* sitt spesialnummer for nye studentar hausten 2014. Dette nummeret, som vart delt ut til alle nye studentar ved Universitetet i Tromsø, hadde *ein* artikkel på samisk; ein informativ tekst om samane. Samanlikna med alt det samiske studentar ville vite om Tromsø, var det altså den artikkelen som hadde minst nytteverdi for målgruppa, som vart omsett.

Målsetjinga om å omsette offisielle dokument gjev mange omsette tekstar med kort levetid og få lesarar. Referat frå møta i dei ulike sametingskomitéane blir omsett frå norsk til samisk. Samtidig finst viktige tekstar som *Veien til førerprøven* og *Jegerprøveboka* framleis ikkje på nordsamisk. Med dei kostnadene som er knytt til omsetjing, bør kvar omsette tekst helst vere viktig og vare lenge.

Leksikografi

Språkdeklarasjonen etterlyser internordiske ordbøker i papirformat og elektronisk format. Det finst papirordbøker mellom majoritetsspråka og grønlandsk/samiske språk, og det finst ein del termsamlingar for nordsamisk og grønlandsk. Derimot finst det ingen norsk-samiske ordbøker for norskspråklege brukarar, og det finst ingen moderne ordbøker mellom samisk/grønlandsk og engelsk.

Leksikografien er framleis i liten grad korpusbasert. For samiske brukarar er dette eit akutt problem: Norsk-samiske ordbøker er laga på grunnlag av samisk-norske ordbøker, og norske nyord manglar. Både på Facebook og på eigne e-postlister er det ivrige diskusjonar om til dømes kva følgjande norske ord skal omsetjast med til samisk når ordbøkene ikkje gjev svar (jf. Eskonsipo Nystad og Trosterud 2013 for ei nærare drøfting):

bane, streng, tilbakemelding, bygg, innspill, henvendelse, satsing, nestleder, bærbar, høydepunkt, valgportal, lærestoff, stivkrampe, midtbane, musling, bekymringsmelding, kaffetrakter ...

Verken samisk eller grønlandsk har institusjonelle leksikografiske fagmiljø, leksikografien er i hovudsak overlata til einskildpersonar. Det finst heller ikkje einspråklege ordbøker for samisk og grønlandsk, eller ordbøker mellom samiske språk eller mellom grønlandsk og andre inuitspråk. Med visse unntak peiker ordbøkene også bort frå minoritetsspråka, dei er ikkje laga for å bygge opp dei minoritetsspråklege språksamfunna. Med unntak for visse avgrensa fagområde finst det heller ikkje terminologisk arbeid for samisk. Målsetjinga om å få tverrspråklege informasjonssøk er også avhengig av eit godt terminologiarbeid, og til no er det ikkje nordiske tverrspråklege informasjonssystem som inkluderer samisk og grønlandsk.

Både grønlandske og samiske ordbøker er tilgjengelege som e-ordbøker. For nordsamisk er lemma og omsetjing (men ikkje døme eller definisjonar) tilgjengelege for dei store papirordbøkene mellom norsk og nordsamisk. Mellom nordsamisk og finsk og norsk og mellom sørsamisk og norsk er e-ordbøker med ein integrert morfologisk komponent tilgjengelege under opne lisensar frå Universitetet i Tromsø². Det svenske sametinget har også publisert ordbøker mellom samiske språk og svensk.

Samanlikna med andre språk med 50 000, 20 000 og 5000 talarar er ord-bokssituasjonen for grønlandsk og samiske språk eksepsjonelt god. Målt opp mot kva språkbrukarane treng, er situasjonen langt frå god. Det manglar ord-

2 Sjå [dicts.uit.no](https://dictionaries.uit.no), og Johnsen m.fl. 2013 for ein nærare presentasjon. Via desse opne lisensane er samisk leksikografi også ein del av den opne leksikografien, t.d. på sv.wiktionary.org, på sv.wiktionary.org

bøker *til* minoritetsspråket (jf. språkdeklarasjonen), og terminologiarbeidet er mangelfullt. Det finst ingen leksikografiske institutt for samisk eller grønlandsk. Nordisk minoritetsspråkleg e-leksikografi har gode tekniske løysingar, men det er langt fram til godt ordboksinnhald.

Maskinomsetjingsprogram

Maskinomsetjingsprogram har to svært ulike bruksområde: hjelp til å forstå tekst og hjelp til å produsere tekst. Google Translate er av den første typen. Fokuset er på å få eit robust system, men det er ingen mekanismar for å rette feil og ingen garanti for at like fraser blir omsett på same måte.

Med unntak for Finland er både nordsamisk og grønlandsk svært ulike majoritetsspråka i sine respektive land. For nordsamisk og grønlandsk finst det eksperimentelle omsetjingssystem til norsk og dansk:

gtweb.uit.no/mt

- *Original*: Davviriikkalaš giellapolitihkkii guoskevaš vuosttaš julggaštusa duogáš lea dárbu oažžut odđa davviriikkalaš giellapolitihka.
- *Maskinomsetjing*: Til den nordiske språkpolitikken den angående første erklæringens en bakgrunn er behov få den nye nordiske språkpolitikken.

beta.visl.sdu.dk/visl/gl/tools/

- *Original*: Avannaamioqatigiit oqaatsit pillugit politikimik nalunaarutaanni siullermi matumani tunuliaqutaammat...
- *Maskinomsetjing*: De nordiske folk ord sprog går af led kundgørelse den første denne én der bor i Nordvestgrønland ny har det er nødvendigt det at har plejer de nordiske folk...

For nordsamisk til norsk kan vi i beste fall seie at det er mogleg å forstå teksten. For grønlandsk til dansk er kvaliteten dårlegare.

Maskinomsetjing spelar ei viktig rolle når det gjeld å forstå minoritetsspråkleg tekst. Viss det finst maskinomsetjingssystem, kan lærarar skrive vekeplanar på samisk, også til norskspråklege foreldre, og leiarskribenten i den samiskspråklege avisa Ávvir veit at dei norskspråklege kollegaene i resten av Finnmarkspressa kan lese kva han skriv. Grønlandsk har enno ikkje eit brukbart maskinomsetjingssystem, så for grønlandsk er dette ikkje mogleg.

Kva så med å bruke maskinomsetjing for å produsere grønlandsk og samisk tekst? For å møte kravet om offentlege tenester på samisk er tilgang til omsetjarar ein flaskehals, og det er freistande å tenkje seg at maskinom-

setjing skal kunne hjelpe. Men der det i dag er for få omsetjarar, vil det i morgon bli for få korrekturlesarar for maskinomsett tekst. Å publisere ukorrigert maskinomsett tekst vil i verste fall innebere at det vil bli såpass mykje ukorrigert maskinomsett tekst på internett at det vil bli vanskeleg å google for å få døme på autentisk tekst. Brukarane vil vende seg bort frå tekst på sitt eige morsmål. Maskinomsetjing frå typologisk ulike majoritetsspråk til minoritetsspråk er ikkje mogleg i dag, og med dei potensielle problema slike prosjekt inneber, bør vi heller ikkje lage slike maskinomsetjingsprogram på lang tid enno.

Vurdering

Målet med den nordiske språkdeklarasjonen var at det skulle vere mogleg for mellom anna nordsamisk og grønlandsk å fungere som samfunnsberande språk for alle innbygarane i lokalsamfunna sine. For å oppnå dette stilte deklarasjonen opp eit sett med verkemiddel som vi no har sett på. Før vi konkluderer, vil vi også sjå på om det var desse verkemidla vi hadde bruk for. Meir presist formulert var målet at alle skulle kunne lese og skrive det samfunnsberande språket. Og viss dei blir godt gjennomført, er verkemidla som blir stilt opp, gode:

- Synleg tekst er viktig for lesekunna, og vi treng tekst på samisk og grønlandsk, også i etermedia.
- Ordbøker er viktige for tekstproduksjon, men dei må vere funksjonelle og dekkande.
- Tekst er viktig i eit samfunn dominert av skriftkultur, og tekstproduksjon er dermed viktig. I og med at det er vanskeleg med tekstproduksjon i stor skala i språksamfunn med få skrivekunne, må tekstproduksjonen i større grad enn i dag bli målretta.
- Maskinomsetjing til majoritetsspråket gjev fridom for samisk- og grønlandskspråklege til å bruke språket sitt.

Sjølv om dei blir godt gjennomført, er desse tiltaka likevel ikkje nok til å sikre dei måla som blir sette opp i språkdeklarasjonen. Andre viktige verkemiddel, som ikkje blir tatt opp i deklarasjonen, er mellom anna:

- læremiddel for framandspråklege *ut over elementærnivå* basert på ein pedagogikk tilpassa bøyingspråk som grønlandsk og samisk
- avanserte språkkurs for vaksne
- eit skoleverk som tilbyr god andrespråksundervisning

- læreplanar med mål om å skape funksjonell språkkunnskap, og læreremateriell som lever opp til dette målet

Felles for desse verkemidla er at andre- og framandspråksopplæringa skal bli bygd opp med eit mål om faktisk å oppnå funksjonell språkkunnskap hos elevane og kursdeltakarane. For å ha noko å bli utdanna til trengst det også arbeidsplassar som faktisk har samisk og grønlandsk som arbeidsspråk. Viss samfunnet kan tilby ei fungerande språkopplæring, vil det også vere mogleg å få grønlandsk og samisk som daglegspråk på arbeidsplassane. I tillegg trengst det terminologi og språkteknologiske verkty som gjer det mogleg å bruke samisk og grønlandsk i eit moderne samfunn.

Målet deklarasjonen sette opp, var «(...) at alle nordboere kan lese og skrive det eller de språk som fungerer som samfunnsbærende i området hvor de bor». Viss vi no ser på i kor stor grad målet er oppnådd, ser vi følgjande:

På Grønland er erfaringane for perioden etter 1953 dårlege. Med eit lite unntak lærer danskar ikkje grønlandsk. Språksamfunnet består, noko forenkla, av tre grupper: Einspråklege danskar, einspråklege grønlendarar og tospråklege grønlendarar. I Sápmi er situasjonen litt betre. Det finst mange som har samisk som andrespråk, særleg i Finland, men også i dei sentrale samiske områda i Noreg. I ein del samanhengar er nordsamisk det einaste felles språket.

Det største hinderet for å forbetre situasjonen er ein kombinasjon av ideologi og pedagogikk. Ideologisk heng framleis tanken om at «desse språka er vanskelege, unyttige» att, sjølv om det blir fleire og fleire døme på at språka faktisk er nyttige i arbeids- og privatlivet etter kvart som ein meir positiv minoritetspolitikk blir sett ut i livet. Pedagogisk er språkopplæringa i for stor grad dominert av generell (engelsk) L2-metodikk, der grammatikken får for lite merksemd. I for stor grad er språkkursa også symbolske: Dei har for lite omfang og har altfor ofte ikkje funksjonell språkkunnskap som mål, men heller symbolske mål om å «kunne litt».

På Grønland skriv danskar i arbeidssamanheng på dansk, og blir eventuelt omsett til grønlandsk. Grønlendarar kan skrive på grønlandsk, men journalistane skriv på dansk og blir omsett til grønlandsk. I privatlivet er grønlandsk i flittig bruk, til dømes på Facebook. I arbeidslivet i Sápmi er praksisen meir blanda, men publisert tekst er som regel skriven av språkkonsulentar. Samiske media skriv på samisk utan å bli omsett. I privatlivet er samisk i bruk i nye kanalar som Facebook. Eit domene som ligg i grenseland mellom yrke og fritid, er Wikipedia. På den eine sida er Wikipedia, som Facebook, ein arena der folk skriv på fritida og av fri vilje. På den andre sida er Wikipedia ein arena for strengt regulert fagprosa, ein sjanger som har mykje til felles med den

teksten profesjonelle omsetjarar set om til samisk og grønlandsk til dagleg. Viss vi samanliknar Wikipedia på færøysk, nordsamisk og grønlandsk, ser vi at færøysk skil seg ut med ein langt større tekstproduksjon. Særleg alvorleg er situasjonen for grønlandsk, som i større grad enn samisk og færøysk har einspråklege talarar og dermed er meir avhengig av informasjon på eige språk enn det færingar og samar er.

	Ord	Teikn
Færøysk	994 969	6 781 189
Nordsamisk	172 258	1 470 071
Grønlandsk	30 432	342 654

Tabell 2: Spontan tekstproduksjon (Wikipedia)

Konklusjon

Målet om balanserte grønlandsk- og samiskspråklege samfunn er ikkje nådd. Grønlandsk språkpolitikk har til no ikkje ført til at danskane har klart å lære grønlandsk. For få skandinavar lærer samisk, og mange samar klarer ikkje å ta språket attende. Verkemidla deklarasjonen reknar opp, er berre delvis oppfylt og heller ikkje tilstrekkelege. Språkdeklarasjonen seier også: «Norden kan (...) i en globalisert verden bli et språkpolitisk forbilde for andre regioner.» Det har vi klart: Minoritetsspråkspolitikken i Norden er trass i svakheitene sine eit førebilete. Språkdeklarasjonen har ein presis diagnose for desse svakheitene: Grønlandsk og nordsamisk er framleis ikkje samfunnsberande språk innanfor samfunna sine. Tiltaka deklarasjonen presenterer, er naudsynte, men ikkje tilstrekkelege, til å oppnå det målet som blir sett opp.

Summary

The topic is one of the central goals of the Nordic language declaration, "that all Nordic residents being able to read and write the language or languages that are essential to society in the area where they live". Two of the languages declared as essential to society are North Saami and Greenlandic, and the article discusses to what extent the action points listed in the declaration are appropriate for reaching this goal, and to what extent the action points are fulfilled. An important point is thus the distinction between action points on a symbolic level and action points that actually have an impact.

Trond Trosterud er professor i samisk språkteknologi ved Universitetet i Tromsø, Noregs arktiske universitet.

Litteratur

Deklaration om nordisk språkpolitikk. anp 2007: 746

Johnson, Ryan, Lene Antonsen, Trond Trosterud 2013: [Using finite state transducers for making efficient reading comprehension dictionaries](#). Proceedings of the 19th Nordic Conference of Computational Linguistics (NODALIDA 2013), May 22–24, 2013, Oslo University, Norway. NEALT Proceedings Series 16: 59–71.

Trosterud, Trond og Berit Merete Nystad Eskonsipo 2012: A North Sami translator's mailing list seen as a key to minority language lexicography. [Euralex 2012 Proceedings s. 250–256](#).

Nøkkelord: Den nordiske språkdeklarasjonen, språkpolitikk, minoritetsspråk, nordsamisk, grønlandsk